

..... इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड

केन्द्रीय कार्यालय : .....

फोन नं. - ....., फ्याक्स - ..... इमेल .....

मौसम सूचकाङ्क बीमा

यस बीमालेखको अनुसूचीमा नाम उल्लिखित बीमित (यस पछि बीमित भनिएको) ले ..... (यस पछि "कम्पनी" भनिएको) समक्ष यस करारको आधार मानिने बीमा प्रस्ताव र उद्घोषण समाविष्ट गरी निवेदन दिएको र बीमालेखको एउटा अंगको रूपमा रहने उल्लिखित शर्त र अवधिको अधिनमा रही बीमाशुल्क भुक्तान गरेकोले अनुसूचीमा उल्लेखित बाली वा त्यसको कुनै भाग बीमा अवधि भित्र बीमालेखको अनुसूची तथा शर्तहरूको अधिनमा रहने गरी क्षतिपूर्ति को लागि योग्य भएमा बीमकले बीमाङ्क रकमको अधिकतम हदमा नबढने गरी प्रत्येक उल्लिखित अवस्थाहरूको लागि क्षतिपूर्ति रकम भुक्तान गर्न मञ्जुर गर्दछ ।

परिभाषा

१. "बीमित" भन्नाले यस बीमालेखमा नाम उल्लेख भएको र यसै बीमालेख अन्तर्गत बीमा गरिएको बालीको स्वामित्व भएको व्यक्ति वा संस्था भन्ने संझनु पर्दछ ।
२. "बीमित बाली" भन्नाले यस बीमालेखको अनुसूचीमा नाम र विवरण उल्लेख भएको बाली संझनु पर्दछ ।
३. "सम्बन्धित मौसम केन्द्र" भन्नाले मौसम वा बातावरणीय अवस्थाको अध्ययन र मौसम सम्बन्धी तथ्याङ्क/सूचनाको लागि प्रयोग हुने र यस बीमालेखको अनुसूचीमा उल्लेखित मौसम केन्द्र भन्ने संझनु पर्दछ जसको मौसम सम्बन्धी सूचना/तथ्याङ्क मौसमको अवस्था, शुरुआती सूचकाङ्क अर्थात दावीको लागि बीमित योग्य हुने मौसमी अवस्था र अधिकतम दावी प्राप्त गर्ने अन्तिम सूचकाङ्क अवस्था निर्धारण गर्नको लागि प्रयोग गरिन्छ ।
४. "शुरुआती सूचकाङ्क" भन्नाले बीमित दावीको लागि योग्य हुने निर्धारित मौसमी अवस्था संझनु पर्दछ ।
५. "अन्तिम सूचकाङ्क" भन्नाले बीमित बीमाङ्क रकमको शत प्रतिशत दावी प्राप्त गर्ने निर्धारित मौसमी अवस्था संझनु पर्दछ ।
६. "मौसमी अवस्था" भन्नाले बीमालेखमा निर्धारित मौसमी मापदण्डको निर्धारण गर्नको लागि मौसमी सूचकाङ्कको उल्लेखित अवधि भित्र प्राप्त तथ्याङ्क हो जसको प्रयोग शुरुआती सूचकाङ्क तथा अन्तिम सूचकाङ्कको निर्धारणको लागि प्रयोग गरिन्छ ।

७. "मापदण्ड" भन्नाले यस बीमालेखको अनुसूचीमा संलग्न गरिने मौसमी सूचकाङ्कको साथै शुरुआती सूचकाङ्क, अन्तिम सूचकाङ्क तथा दावी भुक्तानीको तालिका हो जसको आधारमा दावी भुक्तानी गरिन्छ ।
९. "भुक्तानी" भन्नाले बीमालेखको अनुसूचीमा समाविष्ट गरिएको मापदण्ड भन्दा मौसमी तथ्याङ्क फरक परेमा प्रत्येक फरक एकाईको लागि बीमितलाई बीमकले दिनु पर्ने क्षतिपूर्ति संभन्नु पर्दछ ।
१०. "बीमाङ्क रकम" भन्नाले बीमालेखको अनुसूची उल्लेखित दावी प्राप्त गर्न सक्ने रकम हो । यो रकम बीमकले कुनै एक वा एक भन्दा बढी मौसमी अवस्थाको लागि अधिकतम दायित्व हो ।
११. "मौसमी सूचकाङ्क" भन्नाले बीमालेख जारी गर्दा गणितीय आधारमा बनाइएको मौसमी सूचनाको निर्धारित मापदण्ड हो । मौसमी सूचकाङ्क तल उल्लेखित कुनै एक वा एक भन्दा बढी मौसमी अवस्था हो जसको उल्लेख प्रत्येक बीमालेखको अनुसूचीमा राखिएको हुन्छ ।
- वर्षात
  - न्यूनतम तापक्रम
  - अधिकतम तापक्रम
  - आद्रता
  - तुषारो,
  - हावाको गति
  - हिमपात
  - अन्य कुनै मापन गर्न सक्ने मौसमी अवस्था

रक्षावरण

१. बीमित बाली काटदा सम्म वा टिप्दा सम्म खडेरी/कम वर्षात र/वा अधिक वर्षात र/वा कम तापक्रम र/वा बढी तापक्रमको कारणबाट हानी नोक्सानी भएको अवस्थामा बीमकले बीमितलाई क्षतिपूर्ति भुक्तानी गर्नेछ ।
२. यस बीमालेखको शर्त, अवस्था, अपवाद, सम्पुष्टि र बन्देजको अधिनमा रही मौसमी अवस्था, उल्लेखित भौगोलिक सीमा भित्र रहने बीमित बालीको लागि बीमालेखमा उल्लेखित शुरुआती सूचकाङ्क भन्दा फरक परेमा बीमालेखमा समावेश गरिएको बीमित बालीको उत्पादन र/वा अन्य कृषि तथा गैर कृषि खर्चको बीमाङ्क रकमको हदमा नबढने गरी भुक्तानी दिन मंजुर गर्दछ ।
३. अनिवार्य दुर्घटना बीमा : यस बीमालेखको बीमा अवधि भित्र बीमितको दुर्घटनाबाट मृत्यु भएमा बीमाङ्क रकमको रु.२००,००० दुर्घटना बीमा वापत भुक्तानी गर्नेछ ।

सूचकाङ्क निर्धारण

बीमकले बीमितलाई पारदर्शी मौसमी सूचकाङ्कको आधारमा क्षतिको भुक्तानी दिनेछ । मौसमी सूचकाङ्क बालीको बढने, फसल लाग्ने जस्ता अवधिको मौसमी तथ्याङ्कबाट तयार गरिन्छ । विगतका वर्षहरूको मौसमी तथ्याङ्कहरूको आधारमा दावी योग्य हुनको लागि आरम्भ बिन्दु निर्धारण गर्ने मौसमी सूचकाङ्क तयार गरीन्छ । वास्तविक मौसमी तथ्याङ्कलाई यस्तो मौसमी सूचकाङ्कसंग तुलना गरिन्छ । यदि वास्तविक मौसमी तथ्याङ्क निर्धारित मौसमी सूचकाङ्क भन्दा फरक परेमा बीमालेखको अनुसूचीमा रहेको पूर्व निर्धारित मापदण्ड अनुसार दावी भुक्तानी गरिन्छ ।

अवलोकन

बीमालेख अन्तर्गत आउन सक्ने क्षति निश्चित गर्ने कार्यमा बीमितलाई सहयोग गर्नको लागि बीमकले स्थानीय प्रतिनिधि, कृषक वा स्थानीय कृषि प्राविधिकसंग मिलेर नियमित रूपमा सम्बन्धित मौसम केन्द्रबाट प्राप्त मौसमी सूचनाको अवलोकन गर्नेछ ।

अपवाद

बीमक यस बीमालेख अन्तर्गत देहयाका अवस्थामा भुक्तानी गर्न बाध्य हुने छैन ।

१. आणविक विकिरण वा आणविक इनधनको ज्वलन पछि शेष रहने बेकम्मा पदार्थबाट निस्कने रेडियोधर्मिता (स्वतः जारी रहने अणुको बिच्छेदनको ज्वलन समेत) को सक्रियताको संसर्गबाट प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रूपले हुने कुनै दुर्घटना,
२. आणविक हात-हतियारबाट उठेको वा सोसंग प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रूपमा संलग्न रहेको कारणबाट भएको दुर्घटना,
३. बीमालेखको अनुसूचीको अंगको रूपमा रहने मापदण्ड अनुसार मौसमी तथ्याङ्कमा फरक परेमा बाहेक वर्षात, भूकम्प, बाढी, पहिरो जस्ता दैवी प्रकोपबाट बीमित बालीको क्षति भएमा,
४. बीमालेखको अनुसूचीको अंगको रूपमा रहने मापदण्ड अनुसार मौसमी तथ्याङ्कमा फरक परेमा बाहेक अन्य कुनै पनि घटनाबाट र जुनसुकै प्रकारबाट भए पनि कृषि तथा गैर-कृषि क्षेत्रको उत्पादनमा हुने कमी/क्षति वा कृषि कार्यको खर्च बढेमा बीमिक क्षतिपूर्ति दिन बाध्य हुने छैन ।
५. युद्ध, आक्रमण, विदेशी शत्रुको कारवाही वा कुनै युद्ध वा कुनै युद्ध सरहको कारवाही (घोषित वा अघोषित), गृहयुद्ध,

६. सैनिक बिद्रोह, दंगा, हडताल, नागरिक बिद्रोह, रिसइवीपूर्ण कार्य, बिध्वंसात्मक गतिविधि, आतंकवाद, क्रान्ति, सैनिक वा शक्ति अपहरण वा जंगी कानून पालन वा घेराबन्दी स्थितिको घोषण,
७. बीमितले बीमालेखमा उल्लेख गरे अनुसारको बाली नलगाएमा वा बाली लगाएर वा भएको बालीलार्ई राम्रोसंग हेरचाहा नगरेमा,
८. परिणाम स्वरुप हुने कुनै पनि हानी नोक्सानी,

दावी प्रकृया

यस बीमालेख अन्तर्गत बीमितले दावी गरेमा वा बीमित दावी योग्य भएको निक्क्यौल गर्नको लागि दावी प्रकृया निम्न अनुसार हुनेछ ।

१. बीमकले सम्बन्धित मौसम केन्द्र वा सम्बन्धित मौसम केन्द्रबाट मौसमी अवस्था प्राप्त नभएको अवस्थामा बैकल्पिक मौसम केन्द्रबाट मौसमी अवस्थाको विवरण प्राप्त गरी अभिलेख राख्नेछ र सोहि अनुसार बास्तबिक मौसमी अवस्थाको गणना गरिनेछ ।
२. बीमालेखको अनुसूचीमा उल्लेखित भौगोलिक क्षेत्र र अवधि भित्र बास्तबिक मौसमी अवस्था शुरुआती सूचकाङ्क भन्दा फरक परेमा अनुसूचीको अंगको रुपमा रहेको मापदण्ड अनुसार तर बीमाङ्क रकमको हदमा नबढने गरी दावी रकम मूल्याङ्कन गरिनेछ ।
३. मौसमी सूचकाङ्क बढी भएमा दावी योग्य हुने अवस्थामा मौसमी अवस्था शुरुआती सूचकाङ्क भन्दा कम भएमा र मौसमी सूचकाङ्क कम भएमा दावी योग्य हुने अवस्थामा मौसमी अवस्था शुरुआती सूचकाङ्क भन्दा बढी भएमा बीमक दावी भुक्तानी गर्न बाध्य हुने छैन ।
४. सम्बन्धित मौसम केन्द्रको मौसमी तथ्याङ्क यस बीमालेखको दावी भुक्तानी गर्ने आधार हुनेछ । अन्य मौसम केन्द्रको मौसमी तथ्याङ्कको दावी भुक्तानी गर्ने मापदण्डसंग कुनै सम्बन्ध हुने छैन र यस्तो मौसमी तथ्याङ्कको आधारमा कुनै विवाद गर्न पाइने छैन ।
५. बीमित जोखिमको बीमा अवधि समाप्ति पछि मात्र बीमकले दावी योग्य भुक्तानी गर्नेछ ।
६. बीमकले दावी भुक्तानी बीमित वा बैक सम्बन्धी व्यवस्था अनुसार सम्बन्धित वित्तीय संस्थालार्ई गर्नेछ ।
७. बीमकले आफ्नो नियन्त्रणमा लिएको वा नलिएको अवस्थामा बीमितले बीमा गरेको बालीलार्ई यसै छोडन पाउने छैन ।

सामान्य शर्तहरू

१. अवधिको सीमितता

दावी परेको अवस्थामा, दावी कानूनी प्रकृत्यामा रहेको अवस्थामा बाहेक, बीमकले मागेको सूचना बीमितले दिन नसकेमा बीमक दावी भुक्तानीको लागि बाध्य हुने छैन ।

२. कानूनी स्वामित्व

बीमा अवधिभर बीमित कानूनी रूपमा बीमा गरेको बाली धनी हुनु पर्नेछ । बीमकले मागेको समयमा बीमितले बीमा गरेको बालीधनी भएको कागजपत्र पेश गर्नु पर्नेछ ।

बिशेष शर्तहरू

१. निर्विवादता र खुलासा गर्नु पर्ने कर्तव्य

सत्य वा गलत बयान, मिथ्याकथन, प्रस्ताव फारममा कुनै पनि विवरण गलत बर्णन गर्नु वा खुलासा नगर्नु, व्यक्तिगत बयान, घोषण र सम्बन्धित कागजातहरू वा अन्य महत्वपूर्ण सूचना रोक्का गर्नु वा दावी कपटपूर्ण हुनु वा यस बीमालेख अन्तर्गतको कुनै पनि लाभ प्राप्त गर्नु बीमित वा बीमितको तर्फबाट भूमिका खेल्ने व्यक्तिले जालसाजी उपाय वा साधन प्रयोग गरेमा यो बीमालेख रद्द हुनेछ र बीमित यसबाट पाउने सम्पूर्ण लाभहरूबाट बञ्चित हुनेछ ।

२. हेरचाहा

बीमितले बीमा गरेको बालीमा हानी नोक्सानी हुनबाट बचाउन सबै उचित उपायहरूको अबलम्बन गर्नु पर्नेछ ।

३. बीमालेखका शर्तहरूको पालन

बीमितले पालन वा अनुसरण गर्नु पर्ने कुनै पनि कार्यसंग सम्बन्धित अवस्थामा यस बीमालेखका शर्त तथा नियम र बन्देजहरूको अनुसरण र परिपालन गरेमा मात्र यस बीमालेख अन्तर्गत बीमकले दावी भुक्तानी गर्नेछ ।

४. परिणामजन्य सूचना नहुने

बीमकले पछिको लागि कुनै पनि बीमाशुल्क स्वीकार गरेको अवस्थामा बाहेक बीमकको कुनै पनि अधिकारको जिम्मामा रहेको बीमितसंग सम्बन्धित कुनै पनि ज्ञान वा कुनै पनि परिस्थितिको जानकारी वा अवस्थाले बीमकलाई सूचित गराएको बुझिने छैन वा बन्धनमा पार्ने वा पूर्वाग्रही रूपमा असर पार्न सक्ने छैन ।

५. सूचना दिनु

यस बीमालेखसंग सम्बन्धित गुठी, शुल्क, धितो, कार्य वा अन्य कारोबारका बारेमा बीमकले सरोकार राख्नु वा प्रभावित हुनु आवश्यक हुनै छैन । तर बीमालेख अन्तर्गत बीमकले बीमित वा बीमितको कानूनी प्रतिनिधिसंग बीमालेखको सम्बन्धमा गरेको कुनै पनि परिवर्तन, सूचना वा लेखापढीबाट सबै अवस्थाहरूमा बीमक आफ्नो दायित्वबाट छुटकारा पाएको मानिनेछ ।

६. विशेष व्यवस्था

यस बीमालेखमा राखिएको, दरपीठ गरिएको वा भिन्दै प्रलेखको रूपमा बीमालेखमा संलग्न गरिएको विशेष व्यवस्था यसै बीमालेखको भाग मानिनेछ र त्यसको सोहि अनुसार असर हुनेछ ।

७. प्रत्याशन

यस बीमालेख अन्तर्गत दावी भुक्तानी गरिसकेपछि अन्य पक्षबाट कुनै अधिकार, उपाय वा क्षतिपूर्ति प्राप्त गर्नु पर्ने रहेछ भने त्यस्तो कारवाही गर्न बीमक अधिकार सम्पन्न हुनेछ र यसको लागि आवश्यक काम कारवाही बीमकले गर्न सक्नेछ ।

यस बीमालेख अन्तर्गत भएको कुनै हानी-नोक्सानीको सन्दर्भमा अन्य पक्षबाट कुनै अधिकार र उपाय वा क्षतिपूर्ति प्राप्त गर्नु पर्ने रहेछ भने बीमकले दावी भुक्तानी गरी सकेपछि यस कसमा अरु कारवाही गर्न बीमक अधिकार सम्पन्न हुनेछ र बीमकलाई आवश्यक परेमा बीमितले बीमकबाट दावी भुक्तानी पाउनु अगाडि वा पछाडि जुनसुकै बेला पनि मनासिब र आवश्यक देखिएको काम कारवाही बीमकको खर्चमा बीमितले गर्नु पर्ने छ ।

८. योगदान

बीमा गरिएको बाली हानी-नोक्सानी भएको समयमा सोहि कुनै पनि प्रकारको बालीको अन्य बीमा भएको रहेछ भने बीमकले सो सम्पत्तिको लागि नोक्सानी भएको समानुपातिक रूपले दिनु पर्ने क्षतिपूर्ति भन्दा बढी दिने छैन ।

९. जालसाज युक्त दावी

कुनै दावी जालसाजीपूर्ण भएमा वा त्यस सिलसिलामा भुट्टा बयान दिई बीमितले वा निजको तर्फबाट काम गर्ने कुनै व्यक्तिले यस बीमालेख अन्तर्गत कुनै लाभ उठाउन खोजेमा वा जानी जानी बीमित वा अन्य कुनै व्यक्तिको मिलेमतोमा कुनै दावी सिर्जना हुन सक्ने घटना घटाएमा वा दावी अस्वीकार भएको ३ महिना भित्र कुनै कारवाही वा नालिस उजूर नगरेमा वा बीमा समितिले निर्णय दिएको मितिले ३५ दिन भित्र पुनरावेदन अदालतमा नालिस उजूर नगरेमा बीमित यो बीमालेखको सबै लाभबाट बन्चित हुनेछ ।

१०. बीमालेख खारेजी

बीमितको थाहा भएको अन्तिम ठेगानामा हुलाकबाट सात (७) दिने पत्र रजिस्टर्ड गरी बीमितलाई पठाई यो बीमालेख बीमकले खारेज गर्न सक्नेछ र समाप्त भइनसकेको अवधिको बीमाशुल्क बीमकले दिन गन्तिको आधारमा फिर्ता दिनेछ ।

११. बीमलेखमा विवाद

यस बीमालेख अन्तर्गत कुनै मतभेद उत्पन्न भएमा बीमा ऐन, २०४९ बमोजिम समाधान हुनेछ ।

१२ नविकरण सूचना

नविकरण बीमाशुल्क स्वीकार गर्न वा बीमाशुल्क तिर्न बाँकी छ भनी सूचना पठाउन बीमक बाध्य हुने छैन । प्रत्येक नविकरण बीमाशुल्क, बीमाको प्रस्ताव वा घोषणामा पहिले उल्लेख भएका तथ्यहरू फेरबदल भएका छैनन् र बीमालेखमा समावेश गरिएको गरिएको जोखिमको बृद्धि हुने अवस्था वा कार्यको जानकारी बीमितलाई नभएको समझदारीमा तिर्ने र स्वीकार गरिनेछ । बीमकको अधिकार प्राप्त अधिकृतले हस्ताक्षर गरेको आधिकारिक नविकरण सूचना बाहेक नविकरणको लागि प्राप्त हुने अन्य कागजातहरू मान्य हुने छैनन् ।

१३. सूचनाहरू

यस बीमालेख अन्तर्गतका सूचना, निर्देशन वा आदेश लिखित रूपमा हुलाक मार्फत, फ्याक्स वा हस्ते पठाउनु पर्नेछ ।

बीमितको हकमा अनुसूचीको मा उल्लेख भएको ठेगानामा ।

बीमकको हकमा, शिखर इन्स्योरेन्स बीमक लि., शिखर बिज सेन्टर (पाँचौं, छैटौं र सातौं तल्ला), थापाथली, पोष्ट बक्स नं. १०६९२, काठमाण्डौ ।

१४. ग्राहक सेवा

बीमितलाई कुनै स्पष्टिकरण वा सहयोग चाहिएमा बीमितले सामान्य कार्यालय समय भित्र बीमकको कुनै पनि कार्यालयमा सम्पर्क गर्न सक्नेछ ।